

Examen VMBO-KB
2015

tijdvak 1
woensdag 13 mei
13.30 - 15.30 uur

Nederlands CSE KB

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Beantwoord alle vragen in de uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 22 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 50 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Tekst 1

4p 1 **Zoekend lezen**

Lees eerst de vragen en zoek vervolgens de antwoorden op in de tekst.

- 1 Hoe lang kun je een geopende verpakking met vers, onbehandeld vruchtensap ongeveer bewaren?
- 2 Zit sinaasappelsap met vruchtvlees vol met vezels?
- 3 In de tekst lees je over technieken om de houdbaarheid van sap te verlengen. Geef de naam van een van die technieken.
- 4 Wat is de dagelijks aanbevolen hoeveelheid vitamine C voor volwassenen?
- 5 Sinaasappelsap is zuur en dat kan leiden tot tanderosie. Welke tip lees je in dit artikel?
- 6 Hoeveel sappen kun je alleen in een jerrycan kopen?
- 7 Welk merk sap bevat het meeste vitamine C?
- 8 In welke winkel kun je 'Naturis' kopen?
- 9 Wat betekent 'g' in de tabel?
- 10 Welk merk sap heeft het rapportcijfer '6,1' voor smaak?

Tekst 2

9p 2 **Samenvattingsopdracht**

Vat de tekst 'Lachen voor de wetenschap' samen in maximaal 230 woorden.

Besteed daarbij alleen aandacht aan de volgende punten:

- 1 het doel waarom wetenschappers een lach-database hebben samengesteld;
- 2 wat onderzoekers nog meer ontdekten;
- 3 drie opdrachten die de proefpersonen zelf moesten uitvoeren;
- 4 twee voorbeelden van zaken die de proefpersonen daarna bij andere proefpersonen moesten inschatten;
- 5 twee verschillende toepassingsmogelijkheden waarvoor de software gebruikt kan worden;
- 6 wat er voor de toekomst nog nodig is om de lach-database echt te gaan gebruiken voor allerlei toepassingen;
- 7 twee conclusies uit het onderzoek.

Maak er een samenhangend geheel van. Gebruik geen telegramstijl. Noem niet onnodig voorbeelden. Tel de woorden en zet het aantal onder de samenvatting. Zet de titel erboven.

Tekst 3

- 1p 3 Wie worden er in deze advertentie bedankt?
- A alle medewerkers van Unicef
 - B alle reizigers die bij Djoser een reis naar naar Sri Lanka, Mexico, Jemen of Mozambique hebben geboekt
 - C alle reizigers die bij Djoser een vakantie geboekt hebben en die een bijdrage hebben overgemaakt
 - D alle reizigers die bij Djoser een verre vakantie geboekt hebben
- 1p 4 Op welke manier is de afbeelding gebruikt?
De afbeelding
- A geeft een beeld van de werkzaamheden van Djoser.
 - B haalt reizigers over om schoolspullen te verzamelen.
 - C laat de reizigers weten waar het geld in is geïnvesteerd.
 - D laat zien dat het belangrijk is om geld te investeren in onderwijs.
- 1p 5 Op de afbeelding zie je een kind dat voor een schoolbord staat.
Welke zin uit de advertentie sluit het beste aan bij de afbeelding?
- A Als reisorganisatie geniet Djoser van de gastvrijheid van een land.
 - B Dit bedrag wordt door Djoser verdubbeld.
 - C Djoser doet dit door UNICEF te steunen, zodat kinderen in het land zelf er structureel beter van worden.
 - D Hoog tijd om alle Djoserreizigers te bedanken voor hun bijdrage!

Tekst 4

- 1p 6 De titel van de tekst is 'Van light word je niet per definitie lichter'.
→ Welke zin uit alinea 4 sluit het beste aan bij de titel van deze tekst?
- 1p 7 Wat is het verband tussen alinea 4 en alinea 5?
- A Alinea 5 geeft adviezen bij wat er in alinea 4 staat.
 - B Alinea 5 geeft een verklaring bij alinea 4.
 - C Alinea 5 spreekt het gestelde in alinea 4 tegen.
 - D Alinea 5 versterkt het gestelde in alinea 4.
- 1p 8 Welk kopje past het beste bij alinea 4?
- A Calorierijk
 - B Kcal
 - C Term 'light'
 - D Verpakking

- 1p 9 Welk kopje past het beste bij alinea 5?
- A Aanbevelingen
 - B Light chips eten
 - C Producten vergelijken
 - D Verpakking leren lezen
- 1p 10 In alinea 5 staat de volgende zin: “Een ‘goed’ voorbeeld hiervan vormen light chips.” (regels 76-77)
Welke uitspraak past het beste bij deze zin?
Light chips zijn
- A een goed voorbeeld van een light product, omdat ze minder vet bevatten.
 - B een goed voorbeeld van een light product, omdat ze vaak goedkoper zijn.
 - C geen goed voorbeeld van een light product, omdat alle chips slecht voor je gezondheid zijn.
 - D geen goed voorbeeld van een light product, omdat ze veel koolhydraten en eiwitten bevatten.
- 1p 11 In welke alinea krijg je antwoord op de vraag wanneer een product ‘light’ mag heten?
- A in alinea 2
 - B in alinea 3
 - C in alinea 4
 - D in alinea 5
- 1p 12 Wat is de functie van de laatste alinea?
- A de lezer een advies geven
 - B de lezer oproepen tot nadenken
 - C de lezer overhalen om light producten te kopen
 - D de lezer waarschuwen voor de gevaren van light producten
- 1p 13 Bij het artikel is een tabel opgenomen waarin je kunt zien hoeveel calorieën light producten en gewone producten hebben.
→ Leg uit waarom deze tabel is opgenomen bij deze tekst.
Gebruik voor je antwoord maximaal 30 woorden.

Tekst 5

- 1p 14 In alinea 1 wordt het onderwerp van de tekst onder meer ingeleid door het noemen van een aanleiding.
Op welke manier wordt het onderwerp nog meer ingeleid?
Dit gebeurt door
A de geschiedenis van het centrale onderwerp te schetsen.
B een aspect van het centrale onderwerp te presenteren.
C een samenvatting van het onderwerp vooraf te geven.
D verschillende belangrijke meningen over het onderwerp te noemen.
- 2p 15 In alinea 1 worden twee redenen genoemd waarom vogelzang hartverwarmend is.
→ Welke twee redenen zijn dat?
- 1p 16 In de alinea's 3 en 4 wordt gesproken over vocaal leren.
→ Welke drie groepen vogels kunnen vocaal leren, volgens de tekst?
- 2p 17 In alinea 3 wordt vocaal leren uitgelegd als het vermogen om geluiden na te bootsen.
→ Welke twee andere omschrijvingen dan 'vocaal leren' worden in alinea 3 en in alinea 6 gebruikt om dat nabootsen van geluiden aan te geven?
Geef in de uitwerkbijlage per alinea één omschrijving.
- 1p 18 Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van de alinea's 3 tot en met 5?
A Alle dieren hebben een auditief vermogen
B Alle dieren kennen een spraakvermogen
C Spraak van mens en dier kent overeenkomsten
D Spraak van mens en dier ontstaat instinctief
- 1p 19 Wat is het verband tussen alinea 4 en alinea 5?
A Alinea 4 en alinea 5 vormen een tegenstelling.
B Alinea 4 en alinea 5 vormen samen een opsomming.
C Alinea 5 geeft een voorbeeld bij wat er in alinea 4 staat.
D Alinea 5 geeft het gevolg van wat er in alinea 4 staat.
- 2p 20 Volgens de alinea's 6 en 7 zijn er aanwijzingen dat er een parallel is tussen zingende vogels en pratende mensen.
→ Welke twee aanwijzingen zijn dat?

- 1p **21** Steve Pinker zegt volgens de tekst: “Vocaal leren is uitzonderlijk”.
(regel 55)
Jarvis ondersteunt deze uitspraak.
→ Citeer de zin uit alinea 4 of uit alinea 5 waarmee Jarvis deze uitspraak ondersteunt.
- 1p **22** Welke zin geeft het beste de hoofdgedachte van deze tekst weer?
A Alleen vogels beschikken net als mensen over een taalvermogen.
B Auditief leren is onmisbaar voor het ontwikkelen van taalvermogen.
C Er bestaan overeenkomsten in taalvermogen bij mensen en vogels.
D Het taalvermogen bij dieren en mensen is genetisch bepaald in de cortex.
- 1p **23** In deze tekst laat de schrijver enkele deskundigen aan het woord.
Op welke manier gaat hij om met hun uitspraken?
A Hij gebruikt de uitspraken om meningen tegen te spreken.
B Hij is het absoluut oneens met de uitspraken.
C Hij komt op grond van de uitspraken tot een eigen mening.
D Hij trekt de juistheid van de uitspraken in twijfel.

Schrijfofdracht

In de les Nederlands kijk je naar een filmpje waarin een pratende papegaai te zien is. De papegaai praat zijn baasje niet alleen na, maar lijkt de woorden ook echt te begrijpen. Een klasgenoot zegt: “Het beestje moet een trucje geleerd hebben, want papegaaien kunnen niet echt met iemand praten.”

Je leraar reageert daarop door te verwijzen naar de tekst ‘Vogelzang is net praten’ die vorig lesuur aan bod kwam. Daarin staat de mening van sommige biologen dat het leren zingen van vogels lijkt op het leren praten van mensen. Hun onderzoek zou het bewijs leveren dat er overeenkomsten zijn tussen de hersenstructuren van mensen en bepaalde vogels. “Pratende papegaaien bijvoorbeeld praten ook werkelijk”, citeert de leraar een zin uit het artikel.

Verschillende leerlingen uit jouw klas reageren daar fel op. Sommigen vinden hun praten echt niet te vergelijken met het zingen van vogels of het praten van papegaaien. “Onze papegaai klinkt net als onze hond”, zegt een klasgenoot. “Ja, en in de dierenwinkel zegt de papegaai nooit eens iets nieuws tegen mij!”, reageert weer iemand anders in de klas.

De discussie gaat nog een tijdje door en jullie worden het niet eens. Je leraar stelt daarom voor de hulp in te roepen van een deskundige van vogelpark Avifauna, mevrouw Van de Ven. Je wilt haar uitnodigen om op school meer te vertellen over het praten van papegaaien en de overeenkomsten en verschillen met mensentaal. Ook wil je voor haar voorbereiding alvast een paar vragen van klasgenoten stellen. Deze vragen kunnen uit deze tekst komen, maar je mag ze ook zelf bedenken.

13p **24 Opdracht**

Schrijf een brief aan mevrouw Van de Ven van het vogelpark.

Het adres is:

Hoorn 65

2404 HG Alphen aan den Rijn

Dateer je brief op 31 maart 2015.

Gebruik voor je brief de gegevens uit de tekst op de vorige bladzijde en eventueel de tekst 'Vogelzang is net praten'.

Besteed in je brief aandacht aan de volgende punten:

- jezelf voorstellen met naam, klas en school;
- aanleiding van je brief: de discussie in de klas;
- verzoek om een les te geven op school over het onderwerp;
- drie vragen uit de klas over vogeltaal en mensentaal;
- verzoek om in te gaan op die vragen in de les;
- voorstel voor plaats, datum en tijdstip van de les;
- verzoek om een reactie binnen twee weken.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.